

Skrb zbujajoče številke

Podatki iz leta 1998, ko je v Sloveniji za rakom zbolelo 8411 ljudi, nas uvrščajo med dežele s srednje visoko obolevnostjo in umrljivostjo za rakom. Vsaj eden od treh moških in ena od štirih žensk lahko do 75. leta zbolijo za rakom.

Med najpogostejše oblike raka pri moških sodijo tiste, katerih nastanek je močno povezan s kajenjem. Pljučni rak, rak grla, mehurja in ledvic dosejajo kar 27 odstotkov. Sledijo oblike raka, odkrite pri kadilcih, ki hkrati pijejo preveč alkoholnih pijač (rak jezika, ustne votline, žrela, grla, požiralnika). V zadnjih letih je opaziti tudi rast raka jeter in trebušne slinavke. Skrb zbujajo rast raka, povezanega s pitjem alkohola, v srednjih letih starosti, ki je bolj strma kot pri starejših in opozarja na velik delež kadičev in alkoholikov med mladimi. Zaradi vedno večjega števila moških, ki kajenje po 40. letu starosti opuščajo, pa so napovedi do leta 2009 glede obolevanja za pljučnim rakom pri starejših moških ugodne. Upada tudi število na novo obolelih.

Pri ženskah po statistikah prvo mesto zaseda rak dojke – v Sloveniji so leta 1998 odkrili 21 odstotkov tega obolenja. Sledijo rak kože, maternice in materničnega vratu (po letu 1997 so strokovnjaki odkrili kar 236 novih primerov), debelega črevesa, želodca in danke. Veliko je tudi raka na pljučih (leta 1998 196 primerov) in raka jajčnikov. Številke kažejo, da do 50. leta starosti zbolijo več žensk kot moških.

Toplota izdaja tumor

Rak dojke obsega petino rakavih obolenj pri ženskah in prizadene ženske vseh starosti. Pojavlja se pri več kot 70 od sto tisoč žensk na leto. Najhitrejši je razvoj raka v menopavzi med 40. in 55. letom starosti, zato bi v tem obdobju vsaka ženska morala na pregled do dvakrat na leto; ko tumor preseže premer treh centimetrov, je namreč možnost preživetja samo še petdesetodstotna.

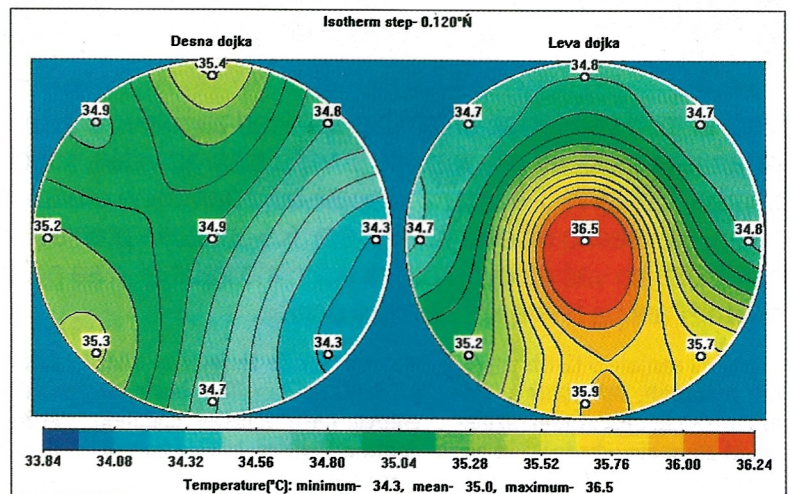
Ozdravitev je močno odvisna od pravočasnega odkritja. Ob uveljavljenih metodah odkrivanja tumorjev pa imajo strokovnjaki težave, saj ga lahko identificirajo šele, ko meri vsaj centimeter. Na Onkološkem inštitutu uporabljajo preiskovalne metode, kot so anamneza, klinični pregled, mamografija, ultrazvok ter igelna in ekscizijska biopsija. Pri asimptomatskih ženskah sta najuspešnejša klinični pregled in mamografija, ki pri zgodnejših stadijih in ob ustreznem zdravljenju zanesljivo zmanjšata umrljivost. Na Onkološkem inštitutu opravljajo diagnostične radiološke preiskave, ki omogočajo odkrivanje tumorjev in drugih oblik raka dojke, ter intervencijske posege, kot so punkcije pod ultrazvočnim nadzorom in računalniško vodene stereotaktične punkcije dojke skupaj z intervencijskimi posegi pod rentgenskim nadzorom. Pred štirimi leti so uvedli dokaj neboleče odkrivanje tumorjev v dojki s suspenzijo grafitnega prahu.

Odkrivanje raka na dojki se je v zadnjih letih izboljšalo, tako da se umrljivost ni povečala kljub izrazitejšemu pove-

čanju pojavnosti tega raka. Strokovnjaki čedalje več primerov odkrijejo v zgodnji fazi, ko je ta bolezen dokaj lahko ozdravljiva in so možnosti preživetja bistveno boljše. Tretjino primerov odkrijejo ženske same, ko si otipljejo zadržano v dojki, tretjino odkrijejo zdravniki s pregledovanjem dojke, tretjino pa pri pregledu z mamografijo. Slednja je doslej veljala za najbolj občutljivo metodo za zgodnje odkrivanje raka na dojki, vendar je veliko žensk tožilo, da je precej boleča. Nova naprava za

našem podjetju MO-GY skupaj z ruskim inštitutom za raziskave elektromagnetnih valovanj RES iz Moskve,« je povedal direktor podjetja Ivan Zrimšek.

Z medicinsko radiometrijo lahko bolezen zgodaj odkrijejo, v nekaterih primerih celo prej kot s klasičnimi diagnostičnimi metodami, kot so rentgen, mamografija in ultrazvok. Poleg tega lahko notranje organe na tak način pregledujejo neinvazivno. »Z aparatom RTM-01 lahko tumor odkrijemo že dve do tri leta prej kot z ma-

Temperaturno polje na sliki leve dojke kaže, da je tkivo zdravo, na desni strani pa visoka temperatura tkiva (rdeča barva) kaže na nevarnost. Pri pacientki, ki so jo že pregledali z mamografom in niso našli ničesar, so z aparatom RTM odkrili tumor s premerom treh milimetrov. Zaradi tako zgodnjega odkritja je bil kirurški poseg razmeroma preprost in pacientka je ozdravela.

zgodnje odkrivanje raka dojke z metodo, imenovano medicinska radiometrija, pa omogoča neboleče odkrivanje raka dojke. Radiotermometrijski aparat RTM-01 deluje na podlagi merjenja notranje temperature tkiva v organizmu. Temperatura je namreč eden glavnih kazalcev zdravstvenega stanja človekovega organizma, saj pri večini bolezni pride do previsoke ali prenizke metabolne aktivnosti organov v globini, kar opozarja, da je treba področne prizadete organe podrobneje preiskati. »Temperatura se v obliki elektromagnetnega valovanja prenaša v okolico, kar lahko zaznamo z natančnimi instrumenti. Eden takih je medicinski radiometer, ki smo ga razvili v

mografijo. Zaslutimo ga lahko, še preden se sploh pojavi,« je pojasnil Ivan Zrimšek. Pacienti so varni pred sevanjem, saj naprava deluje le kot sprejemnik, prav tako medicinsko osebje, ki ga zaradi enostavnosti uporabe tudi ni treba posebej izobraževati. Z medicinsko radiometrijo lahko pregledajo paciente vseh starosti, ne glede na diagnozo, meritve lahko večkrat ponavljajo in bolezen periodično spremljajo. Ta čas aparat uporabljajo v podjetju MO-GY, raziskovalni projekt poteka na ljubljanski Ginekološki kliniki, pripravljajo pa se tudi na klinični test v Onkološkem inštitutu.

Patricija Hvale

Najboljša izbira za nego mastne in aknaste kože

EXFOLIAC

Trije koraki do čiste in negovane kože

Dodatne informacije:
v lekarnah in specializiranih trgovinah

MERCK d.o.o., Ljubljana
Dunajska 156, tel.: 01/5881380